

## I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

### 1. A feladat a kereszténység születéséhez kapcsolódik.

**Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!** (Elemenként 1 pont.)

A) „A tömeg láttára fölment a hegyre és leült. Tanítványai köréje gyűltek, ő pedig szólásra nyitotta ajkát. Így tanította őket: »[...] Hallottátok a parancsot: Szemet szemért és fogat fogért. Én pedig azt mondom nektek, ne álljatok ellent a gonosznak. Aki megüti a jobb arcodat, annak tartsd oda a másikat is!«”

B) „Amikor beért ...[b)]...-ba/be, az egész város izgalomba jött. »Ki ez?« – kérdezték. »Ez Jézus, a próféta, a galileai Názáretből« – felelte a nép.  
Jézus bement a templomba [Salamon templomába], és kiüzte onnan, akik a templomban adtak-vettek. A pénzváltók asztalait és a galambárusok padjait felforgatta.”

C) „[...] Jézus kezébe vette a kenyeret, megáldotta, megtörte s odanyújtotta tanítványainak, ezekkel a szavakkal: »Vegyétek és egyétek, ez az én testem!« Aztán fogta a kelyhet, hálát adott, és ezekkel a szavakkal nyújtotta nekik: »Igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem, a szövetségé, amelyet sokakért kiontanak a bűnök bocsánatára.«”

D) „Közben Jézust a helytartó elé állították. A helytartó megkérdezte tőle: »Te vagy a zsidók királya?« »Te mondd« – felelte Jézus. A főpapok és vének vádjaira azonban nem felelt semmit. Erre Pilátus [a helytartó] így szólott hozzá: »Nem hallod, mi mindennel vádolnak?« De ő egyetlen vádjukra sem felelt.”

*(Részletek Máté evangéliumából)*

**a) Jézus melyik erkölcsi tanítása jelenik meg az A) betűjelű forrásrészletben? Fogalmazza meg röviden, saját szavaival!**

.....

**b) Melyik város neve hiányzik a B) betűjelű forrásból? Nevezze meg!**

.....

**c) Melyik állam uralkodóját képviselte a D) betűjelű forrásban szereplő helytartó?**

.....

**d) Melyik forrásrészletben leírt jeleneteket ábrázolják a következő festmények? Írja a képek alá a megfelelő forrásrészletek betűjelét! Egy képhez csak egy betűjelet írjon! Két betűjel kimarad.**

1.



*Leonardo da Vinci falfestménye, XV. század*

**A forrásrészlet betűjele: .....**

2.



*Karl Heinrich Bloch festménye, XIX. század*

**A forrásrészlet betűjele: .....**

**2. A feladat az iszlám valláshoz kapcsolódik.**

**Rendelje a képeket a hozzájuk kapcsolódó állításokhoz! Írja a képek sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Egy sorszám kimarad. (Elemenként 1 pont.)**

1.



*A szent kő elhelyezése a Kába-szentélybe(XIV. századi perzsa ábrázolás)*

2.



*Gábiel arkangyal kinyilatkoztatja a muszlim tanokat (XIV. századi perzsa ábrázolás)*

3.



*A próféta Alit jelöli ki örököséül(XIV. századi perzsa ábrázolás)*

4.

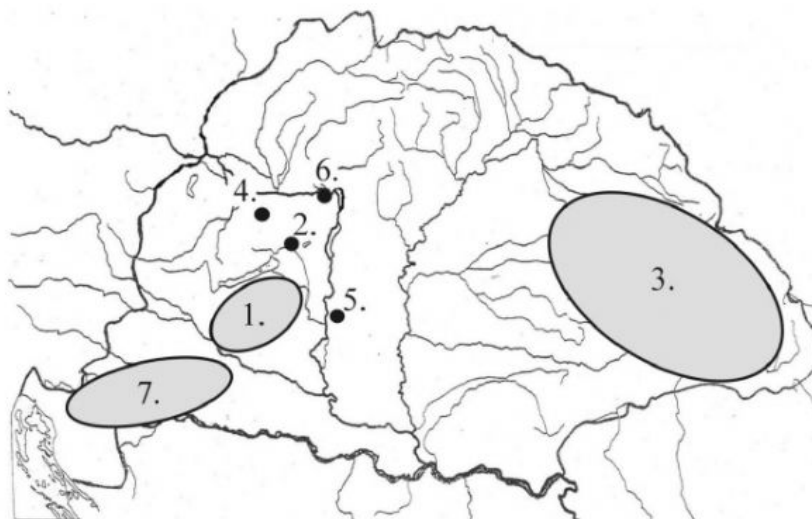


*Mohamed futása (XVI. századi török ábrázolás)*

| Állítás                                                                                                            | Kép sorszáma |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| a) A Korán szövege Mohamed – Alláhtól származó – szóbeli tanításának lejegyzésével alakult ki.                     |              |
| b) Mohamed Medinából visszatérve kiegészített a mekkai kereskedőkkel, kijelölve a kötelező zarándoklat helyszínét. |              |
| c) Mohamed után az iszlám legfőbb vezetői a kalifák voltak.                                                        |              |

**3. A feladat az Árpád-kori magyar történelemmel kapcsolatos.**

Állapítsa meg, mely településeket, illetve területeket írnak körül a táblázatban szereplő meghatározások! Írja a megfelelő település vagy terület sorszámát a táblázat adott mezőjébe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Három sorszám kimarad. (Elemenként 1 pont.)



| Meghatározás                                                                                                                                                                 | Település vagy terület sorszáma |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------|
| a) Az ország központjától távol elhelyezkedő terület, amelynek vezetőjét, saját rokonát, koronázása után győzte le István király. A területen ezután püspökséget szerveztek. |                                 |
| b) Az Árpád-házi királyok egyik fontos központja, koronázó és temetkező városa, ugyanakkor az Árpád-korban itt nem létesült püspökség.                                       |                                 |
| c) Fontos egyházi központ, az itt található kolostort Géza fejedelemalapította, alapító oklevelét Szent István adta ki.                                                      |                                 |
| d) Az Árpád-házi uralkodók egyik fontos központja, a hagyomány szerint Szent István szülővárosa. Egyúttal a magyar egyházszervezet központja.                                |                                 |

**4. A feladat a kapitalista gazdaság kora újkori kibontakozásához kapcsolódik.**

Válassza ki a forrásokhoz kapcsolódó állítás befejezéseit közül a tartalmilag helyeset! Karikázza be a sorszámát! (Elemenként 1 pont.)

A) „[A földbirtokos] erőszakkal elvette és elrabolta az Ön alattvalóitól azokat a legelőket, amelyeket használtak. Ezeket bekerítette, és nemrégiben ezekhez sövé-



nyekkel más földeket is hozzávett.” (*Panaszos levél az angol királyhoz, XVII. század*)

a) Az angol földbirtokos azért kerített be a legelőket, hogy...

1. a háromnyomásos gazdálkodást bevezetve azt is bevesse takarmánynövényekkel.
2. azokon juhokat tenyésztessen, melyek gyapja iránt nőtt a kereslet.
3. azokat a majorsághoz csatolva növelhesse a jobbágyi robottal végzett gabonatermesztést.

B) „E háznak van egy tágas terme,  
Kétszáz szövőszék áll benne,  
Kétszáz férfi, nem kevesebb,  
Dolgozik rajta eleget.” (*Angol takácsok balladája, XVI. század*)

b) A balladában leírt üzem...

1. gőzgépet alkalmazott, mert csak az volt képes ilyen mennyiségű munkaeszköz meghajtására.
2. betartotta a takácsokra vonatkozó szigorú előírásokat a munkaidő hosszáról és a nyersanyag minőségéről.
3. kevésbé képzett és alacsony bérű bér munkásokat alkalmazott.

C) „A vállalkozásban való részesedésük méreteivel összhangban és az általuk jegyzett és saját kezűleg aláírt pénzüsszegeknek megfelelően vállalták, hogy a jelen esztendőben hajót indítanak Kelet-Indiába.” (*Jegyzőkönyv, 1600*)

c) A jegyzőkönyv aláírói...

1. részvénytársaságot hoztak létre, melynek tulajdonhányadait később a tőzsdén eladhatták.
2. hitelt nyújtottak egy induló vállalkozásnak, amelyik az ázsiai kereskedelembe akart bekapcsolódni.
3. kalózvállalkozást alapítottak, amelyik az akkor még Indiának nevezett amerikai spanyol gyarmatokat fogja fosztogatni.

D) „Üvegutak [üvegtészta készítő műhelyek] sem hiányoznak ebből a megyéből, az üg azonban – nem tudni, hogy az anyag vagy a készítmény miatt – nem valami tiszta és átlátszó, így csak kevésbé tehető emberek használják.” (*XVII. század eleji angol leírás*)

d) Az előállított üveg azért volt gyengébb minőségű, mert...

1. Anglia nem juthatott hozzá a jobb minőségű gyarmati nyersanyagokhoz.
2. nagy mennyiségben és olcsón akarták előállítani szélesebb közönségnek szánva.
3. hiány volt szakképzett munkaerőben az Egyesült Államokba irányuló tömeges kivándorlás miatt.

**5. A feladat a Rákóczi-szabadságharc okaival kapcsolatos.**

Állapítsa meg, melyik társadalmi csoport sérelmeit írják le a II. Rákóczi Ferenc kiáltványaiból idézett forrásrészletek! Írja a megfelelő társadalmi csoport sorszámát a táblázat mezőibe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! Egy sorszám kétszer is szerepelhet. (Elemenként 1 pont.)

**Társadalmi csoport:**      1. nemesség                  2. vitézlő rend                  3. jobbágyság

A) „Szégyen elmondani, hogy a fizető képességét teljesen elvesztett népet milyen

sokféle kétségbeesés gyötri. [...] Az osztrákok évenkénti zsarolásai [adószedései] az ottománoknak [törököknek] fél évszázad alatt teljesített szolgáltatásokat is bőséggel elérik.”

**B)** „Elborzad a lelkünk az újszerzeményi jog, zsarnoki törekvéseik e műve pusztá említésére is. [...] Az ország területének nagy részét elvették törvényes birtokosától, és mellőzve a haza érdemes fiait, idegeneknek adományozták.”

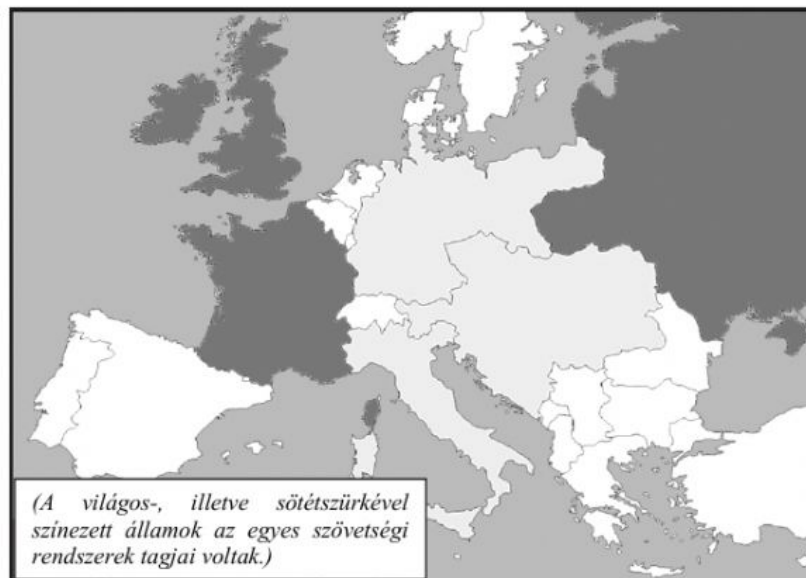
**C)** „Az oly sok nagy mozgalom legfőbb oka most is mindig – az ősi törvények szégyenletes eltörlése. [...] Kierőszakolták a beleegyezést, s az országnak a szabad királyválasztásban oly sok századon át csorbítatlan érvényben fennálló arany szabadságát szolgai átváltozással örökletes királyság képére alakították át.”

**D)** „Szomorú látvány, hogy ezt a nemzetet, mely Marsnak ugyancsak híve, most megfosztják érdemeitől, [...] s a háttérbe szorított vitézséget páratlanul megcsúfolva egy idegen népségnek adva prédául [...]”

| Forrásrészlet betűjele      | A) | B) | C) | D) |
|-----------------------------|----|----|----|----|
| Társadalmi csoport sorszáma |    |    |    |    |

A feladat az első világháborút megelőzően létrejött szövetségi rendszerek kialakulásához kapcsolódik.

**Válaszoljon a kérdésekre a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)**



A szövetségi rendszerekbe tömörült fontosabb hatalmak a XX. század elején

„Ha ...**a**)-t... megtámadja Németország vagy ...**b**)... Németország által támogatott, [akkor] Oroszország felhasználja egész rendelkezésre álló haderejét arra, hogy megtámadja Németországot. Ha Oroszországot megtámadja Németország vagy ...**c**)... Németország által támogatott, [akkor] ...**a**)... felhasználja egész rendelkezésére álló haderejét a Németország ellen indítandó háborúhoz.” (Oroszország által kötött védelmi szerződés, 1893)

Döntse el a térkép és ismeretei segítségével, mely országok nevei maradtak ki az idézett szövegből! Írja a betűjelekkel jelölt, kimaradt országok nevét a pontozott vonalakra! Ne használjon rövidítéseket! Az a) és a b) betűvel jelölt országok szomszédosak.

a) .....

b) .....

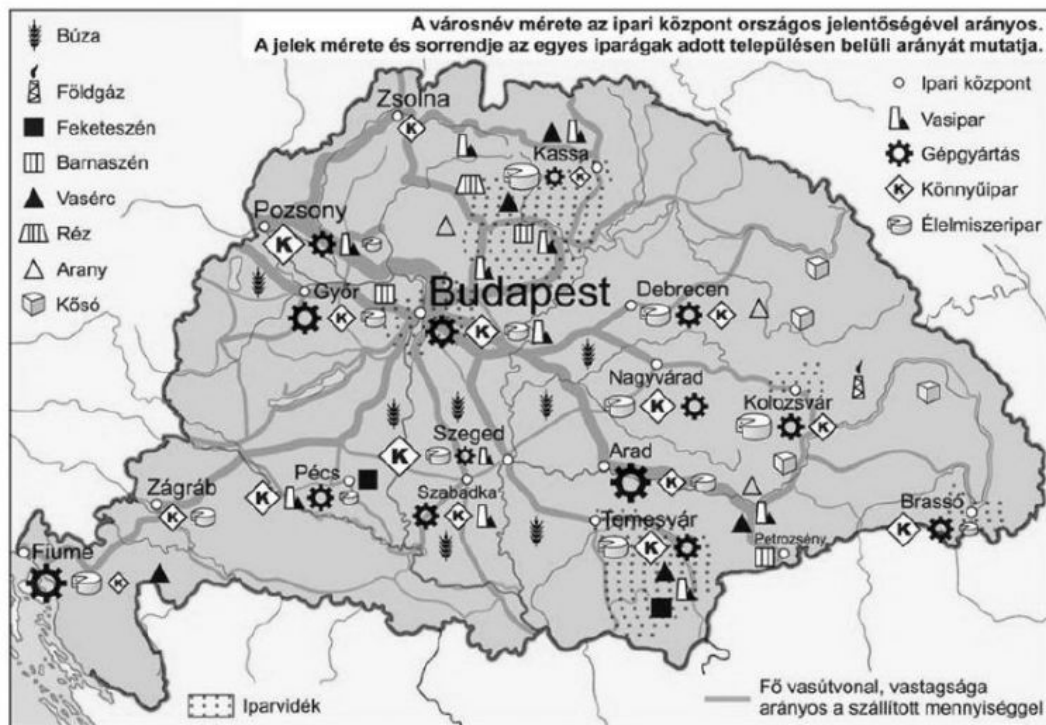
c) .....

d) Nevezze meg azt az országot, amelyik a szerződést megkötő két állam szövetségese lett 1907-re!

.....

6. A feladat a dualizmus kori Magyarország gazdaságához kapcsolódik. (komplex tesztfeladat)

Oldja meg a feladatokat a térképvázlat és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)



Magyarország gazdasága a dualizmus korában

a) Nevezze meg azt az ásványkincset, amelyikre a következő leírás vonatkozik!  
A térképvázlaton szereplő ásványkincsek közül válasszon!

Magyarországi bányászata a XVIII. század végén indult meg. Kitermelésének fellendülése az ipari forradalom dualizmus kori kibontakozásával függött össze, elsősorban gőzgépek működtetéséhez használták. A kitermelt mennyiség nagyjából felét az Északi-középhegységben található bányák adták, de a korszakban a Dunántúl északi részén és Dél-Erdélyben is megindult rendszeres bányászata.



.....

**b) Nevezze meg azt az iparágat, amelyikre a következő leírás vonatkozik! A térképvázlaton szereplő iparágak közül válasszon!**

Az ország természeti adottságaiból következően ez volt az egyik legjelentősebb iparág. Az alföldi városokban jellemzően ebben az iparágban foglalkoztatták a legtöbb embert.

.....

**c) Nevezze meg azt a várost, amelyikre a következő leírás vonatkozik! A térképvázlaton szereplő városok közül válasszon!**

A dualizmus korában virágkorát élte. Az egész Monarchia gazdasági életében fontos szerepet játszó kikötőjét állami beruházás keretében fejlesztették. Legjelentősebb ipari ágazata a hajógyártás volt, de virágzott a városba importárúként érkező rizs és kávé feldolgozása is. Már a reformkorban felmerült vasúti összeköttetésének megteremtése Pest-Budával, amely végül 1873-ban valósult meg.

.....

**d) Támassa alá egy – Budapest gazdasági szerepére vonatkozó – állítással a térképvázlat alapján, hogy a fővárosnak központi szerepe volt a dualizmus kori magyar gazdaságban!**

.....

**e) Mely tényezők járultak hozzá a következők közül a dualizmus kori magyar gazdaság fellendüléséhez? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát!**

1. Jelentős volt a külföldi tőkebeáramlás, különösen a korszak kezdetén.
2. Fenntartották a belső vámhatárt, amely megvédte a magyar ipart az osztrák és a cseh ipar versenyétől.
3. A nyersanyagkészletek egyenletesen oszlottak el az országon belül.
4. A földosztásnak köszönhetően jelentősen átalakult a földbirtokszerkezet.
5. A magyar országgyűlés ipartámogató törvényeket fogadott el.

**8. A feladat az első világháború történetéhez kapcsolódik.  
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)**

„Már most oly borzasztó nyomorúság van, hogy éhhalál fenyegeti a népet. Hétszámra nem kapunk egy szem lisztet sem, és azzal bíztatnak, hogy az idén gabonát sem lehet venni, még a lábán [aratás előtt] rekvirálják [...] [a terményt], és az aratáshoz katonaság lesz kirendelve ellenőrzés végett, hogy senki félre ne tehessen a termésből semmit. Most is 3-4 hétre kapunk 8 kiló lisztet [...]. Egy-két évig csak tűrhető volt, mert addig, ha drágaság volt is, de lehetett kapni, de most egyáltalán semmit, és minden cédulára [élelmiszerjegyre] megy. Az ember [...] először menjen el a község házára céduláért, ott lökdösik, taszigálják. [...] Mire végre [...] nagy nehezen bejut, és megkapja a cédulát, akkor tolakodhatik a boltajtóban, [...] míg végre bejut, és akkorra már nincs liszt, és várhat pár hétig, mire lesz.” (Magyaródi Júlia levele az olasz fronton harcoló testvéréhez, 1917)

**a) Döntse el a levél szövege alapján, mit jelent a rekvirálás! Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!**

1. Gépesített aratást.
2. A hadsereg által végrehajtott fosztogatást.
3. A javak hatóságok által elrendelt begyűjtését.

**b) Milyen további, jellemző oka volt a forrásban említett élelmiszerhiánynak? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!**

1. A mezőgazdaságban kollektivizálás zajlott.
2. Az országon átvonuló ellenséges seregek elpusztították a termést.
3. A háború miatt munkaerőhiány alakult ki.

**c) Miként akarták a szövegben említett élelmiszerjegyekkel biztosítani az ellátást? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!**

1. Fejadagokat vezettek be, hogy egyenletesebben osszák el az élelmiszert.
2. A terményt csak rögzített áron lehetett eladni.
3. Az állam élelmiszerjeggyel kárpótolta a gazdákat, akik csak alacsony áron tudták eladni a termést.

**d) Az idézett levél a cenzúrahivatal irattárában maradt fenn. Miért akadályozták meg az elküldését?**

.....

**9. A feladat a két világháború közötti magyar történelemmel kapcsolatos.**

**Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)**

**A)** „A végrehajtó hatalmat a kormányzó kizárólag a nemzetgyűlésnek felelős minisztérium útján gyakorolhatja. Minden rendelkezés és intézkedés, ideértve a fegyveres erőre vonatkozó rendelkezéseit is, csak úgy érvényes, ha az illetékes felelős miniszter ellenjegyzésével van ellátva.” (1920. évi I. törvény)

**B)** „[A felsőoktatásba való felvételhez szükséges] engedély megadásánál [...] egyfelől a felvételt kérők szellemi képességeire, másfelől arra is figyelemmel kell lenni, hogy az ország területén lakó egyes népfajokhoz és nemzetiségekhez tartozó ifjak arányszáma a hallgatók közt lehetőleg elérje az illető népfaj vagy nemzetiség országos arányszámát.” (1920. évi XXV. törvény)

**C)** „Ez a törvény a lehetőségekhez képest előmozdítja a földszerzést főleg azok részére, akik a föld gondos és szorgalmas művelésére képesek és hajlandók is, de eddigi viszonyaik között önhibájukon kívül földhöz nem jutottak.” (1920. évi XXXVI. törvény)

**D)** „Aki az állam és a társadalom törvényes rendjének erőszakos felforgatására vagy megsemmisítésére, különösen valamely társadalmi osztály uralmának erőszakos létesítésére irányuló mozgalmat vagy szervezkedést kezdeményez vagy vezet, büntetett követ el, és öt évre terjedhető fegyházzal büntetendő.” (1921. évi III. törvény)

**E)** „IV. Károly király uralkodói jogai megszűntek. Az 1723. évi I. és II. törvényekben foglalt practica sanctio és minden egyéb jogszabály, amely az Ausztriai Ház



trónörökösödési jogát megállapította vagy szabályozta, hatályát veszítette.” (1921. évi XLVII. törvény)

**Rendelje a táblázatban szereplő meghatározásokhoz a megfelelő forrásokat! Írja a forrás betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy meghatározáshoz egy forrást rendeljen! Két forrás kimarad.**

| Meghatározás                                                                                                          | Forrás betűjele |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| a) Részben a kommunisták ellen irányuló törvény.                                                                      |                 |
| b) Elsősorban a zsidóságot sújtó jogszabály.                                                                          |                 |
| c) A korszak közjogi viszonyait szabályozó törvény, melyet a jogalkotók eredetileg ideiglenes szabályozásnak szántak. |                 |

d) Az idézett B), C) és D) betűjelű törvények ugyanazon miniszterelnök kormányzása alatt születtek. **Nevezze meg ezt a miniszterelnököt! Keresztnevet is írjon!**

.....

#### 10. A feladat az Egyesült Nemzetek Szervezetéhez kapcsolódik.

Állapítsa meg, hogy az ENSZ Alapokmányának mely idézett részletei vonatkoznak a Közgyűlésre, illetve a Biztonsági Tanácsra! Írja a megfelelő idézetek betűjelét a táblázatba! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Két idézet kimarad. (Elemenként 1 pont.)

A) „Tagjai semmiféle politikai vagy államigazgatási tevékenységet sem folytathatnak és semmiféle más hivatásos jellegű foglalkozást nem vállalhatnak. [...] A [...] tagjai semmilyen ügyben nem léphetnek fel mint kormány megbízottak, tanácsadók vagy ügyvédek. [...] Székhelye Hága. Ez azonban nem akadályozhatja meg [...] abban, hogy amennyiben azt kívánatosnak tartja, máshol is ülésezhessék és teendőit máshol is elláthassa.”

B) „Ha [...] úgy találja, [...] légi, tengeri és szárazföldi fegyveres erők felhasználásával olyan műveleteket fogantathat, amelyeket a nemzetközi béke és biztonság fenntartásához, vagy helyreállításához szükségesnek ítél.”

C) „Minden olyan kérdést, amely a nemzetközi béke és biztonság fenntartására vonatkozik [...] megvitathat és [...] ajánlásokat tehet [...]. Minden olyan kérdést, amelyben cselekvésre van szükség, [...] a vita előtt, vagy azután [egy másik testület] elé kell terjesztenie.”

D) „Kötelelességeik teljesítését illetően sem valamely kormánytól, sem a Szervezeten kívül álló más hatóságtól utasítást nem kérhetnek és nem kaphatnak. [...] Kizárólag a Szervezettel szemben felelősek. A Szervezet mindegyik tagja kötelezi magát arra, hogy tiszteletben tartja [...] nemzetközi jellegét és nem kíséri meg őket feladatuk gyakorlásában befolyásolni.”

E) „Államoknak az Egyesült Nemzetek tagjai közzé való felvétele [...] határozatával történik. [...] Minden tagjának egy szavazata van.”